

Hvorfor liker myggen noen bedre enn andre?

Husker du sommerens myggstikk? Eller er du blant heldiggrisene som ikke får så mange stikk?

AV AXEL MUNTHE-KAAS HÆRLAND | PUBLISERT 9. NOV. 2020

Mygg svermer rundt jente (illustrasjon)

Er du en av dem som alltid blir stukket av myggen? Illustrasjon: Tank.no

Du har kanskje hørt andre folk si det. Eller så har du kanskje sagt det selv: "Æsj, hvorfor er det jeg som får alle myggstikkene?" Nå viser det seg at den som sier dette, kan ha helt rett. Myggen er nemlig mer kresen på hvem de stikker enn man kanskje skulle trodd.

– Vi vet at det er enkelte ting både i og utenpå kroppen som myggen tiltrekkes av, og at noen derfor er mer plaget er andre, sier Anne Sverdrup-Thygeson, professor ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU).

Ikke alle mygg stikker

Men før hun forklarer hvorfor det er sånn, vil hun fortelle noe mange av oss ikke vet om mygg.

– Det finnes over 2000 arter av mygg i Norge, og bare 40 av dem er såkalte stikkmygg, sier hun. – Så de aller fleste mygg er harmløse, og ikke det minste interessert i blodet vårt. Og av de 40 stikkmygg-artene vi har, er det bare hunn som stikker. De stikker fordi de trenger proteinrikt blod til eggene sine.

Hva foretrekker myggen?

Når du er i nærheten av en stikkmygg, er det flere ting som avgjør hvor appetittvekkende du er, sier Anne.

– En ting vi vet, er at myggen går etter lukter. Dette kan både være lukter vi oppfatter som gode, og lukter vi oppfatter som vonde. Det er for eksempel flere stoffer i svettelukt som tiltrekker myggen. Så hvis det er lenge siden du dusjet øker risikoen for å bli bitt. Men om du akkurat har dusjet og brukt mye deodorant eller parfyme, kan det også gjøre at myggen finner deg lettere. Så det å lukte minst mulig er bra om du vil unngå myggstikk, sier hun.

Det kan også være ting som skjer på innsiden av kroppen som gjør myggen ekstra glad i nettopp deg. Prosessene in deg blir avslørt gjennom alt fra varmen du avgir, til vanndampen og karbondioksidet du puster ut.

– Noen mennesker har høyere stoffskifte enn andre, noe som gjør at de puster ut mer karbondioksid. Du kan sammenligne det med at biler slipper ut ulike mengder eksos. For eksempel, når du akkurat har spilt fotball eller vært annen fysisk aktivitet, vil stoffskiftet ditt være midlertidig høyere. I tillegg lukter du kanskje svette. Da vil det være enkelt for myggen å finne deg, sier forskeren.

Hvorfor klør myggstikkene?

Røde kuler på armer og bein er irriterende nok, men det er kløen som gjør myggen til sommerens store folkefiende. Er du noensinne lurt på hvorfor myggstikkene klør så fælt?

– Når myggen biter, sprøytes en væske inn i årene våre. Væsken sørger for at blodet vårt ikke klumper seg i myggen snabel. Når dette "myggspyttet" kommer inn i kroppen vår, irriterer det immunforsvaret vårt, som sender forsvarsceller for å undersøke. Da blir det en liten krig under huden, og man får en reaksjon som gjør at det klør. Dermed er myggstikket og den irriterende kløen et faktum. Hva nå? – Det beste du kan gjøre, er å ikke klø deg på stikket. Da vil du slutte å klø mye fortere, sier Anne.

Uten mygg, ville vi ikke hatt sjokolade

Når stikkene klør og myggen summer rundt ørene dine, tenker du kanskje at det hadde vært deilig å leve i en myggfri verden. Men faktisk er noen dråper med blod en liten pris å betale for alt vi får tilbake fra myggen, sier forskeren.

– Uten myggen hadde vi for eksempel ikke hatt sjokolade, sier hun. – Det er en mikroskopisk mygg i tropene som pollinerer blomstene på kakaotrærne, som igjen gir oss kakaobønner til sjokoladeproduksjon. Mygg er også en viktig matkilde for fuglene i trærne og fiskene i vannet. Og flaggermus kan spise opptil 3000 mygg på én enkelt kveld. – Se bør egentlig være veldig glade for at mygg finnes, sier Anne. Og så er det jo ikke så dumt med vinter heller – og en lit myggstikkpause.

Meldinger ved utskriftstidspunkt 14. mars 2025, kl. 06.30 CET

Det ble ikke vist noen globale meldinger eller andre viktige meldinger da dette dokumentet ble skrevet ut.